

Wydział Filologiczny
Instytut Filologii Romańskiej

Informator
o egzaminie licencjackim
i seminariach licencjackich

Filologia hiszpańska

Rok akademicki 2021/2022

SPIS TREŚCI

I. Zasady organizacji egzaminu licencjackiego	3
1. Warunki przystąpienia do egzaminu	3
2. Forma egzaminu	3
3. Wybór zakresu tematycznego	3
4. Skład komisji licencjackiej	3
5. Przebieg egzaminu licencjackiego:	3
6. Kryteria oceny egzaminu licencjackiego	3
II. Zasady organizacji seminariów oraz redagowania prac licencjackich	5
1. Sposób i terminy zapisów na seminaria	5
2. Prace licencjackie	5
III. Seminaria proponowane w roku akademickim 2021/2022	6
1. Seminarium komparatystyczne (recepcja i przekład)	6
2. Seminarium kulturoznawcze	8
3. Seminarium literaturoznawcze 1	9
4. Seminarium literaturoznawcze 2	11
5. Seminarium literaturoznawcze 3	12
IV. Egzamin licencjacki w roku akademickim 2021/2022	14
Bibliografia ogólna (wszystkie zakresy tematyczne)	14
Zakresy tematyczne	14
1. Język	14
2. Kultura	16
3. Literatura	17

I. Zasady organizacji egzaminu licencjackiego

1. Warunki przystąpienia do egzaminu

- a) zaliczenie wszystkich przedmiotów obowiązkowych i praktyk zawodowych objętych programem studiów oraz uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS;
- b) uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej za pracę dyplomową.

2. Forma egzaminu

Egzamin licencjacki przeprowadzany jest w formie ustnej. Egzamin składa się z trzech pytań, z których pierwsze dotyczy pracy licencjackiej (dyplomowej) (jej tematyki, założeń badawczych, przyjętej metodologii, wniosków, bibliografii – zob. rozdział III), a kolejne dwa odnoszą się do wybranego przez studenta zakresu tematycznego (zob. rozdział IV).

Rozmowa na temat pracy licencjackiej (pytanie pierwsze) odbywa się w języku, w jakim została napisana praca; odpowiedź na pozostałe dwa pytania – w języku specjalności.

3. Wybór zakresu tematycznego

Studentowi przysługuje prawo wyboru zakresu tematycznego; wybór musi zostać dokonany najpóźniej dwa miesiące przed terminem egzaminu.

Zakresy opisano w niniejszym informatorze licencjackim w rozdziale IV.

4. Skład komisji licencjackiej

Skład komisji podawany jest do wiadomości studentów najpóźniej 5 tygodni przed planowanym egzaminem. Komisję tworzą promotor, recenzent i przewodniczący komisji, a w określonych przypadkach – także egzaminator.

5. Przebieg egzaminu licencjackiego:

- a) Student losuje dwa pytania, następnie przygotowuje się do odpowiedzi przez około 15 minut. W czasie przygotowania do odpowiedzi dopuszcza się korzystanie ze słowników jednojęzycznych.
- b) W czasie egzaminu student odpowiada najpierw na pytanie związane z pracą licencjacką (w języku, w którym została napisana praca), następnie na dwa pytania dotyczące uprzednio wybranego przez studenta zakresu tematycznego (w języku specjalności).
- c) Wyniki ogłaszane są w tym samym dniu po przeegzaminowaniu wszystkich studentów zdających egzamin w danej komisji.

6. Kryteria oceny egzaminu licencjackiego

- a) Egzamin licencjacki przeprowadzany jest w formie ustnej. Student winien wykazać się znajomością języka specjalności na poziomie C1 wg *Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego* oraz znajomością terminologii z odpowiedniego zakresu tematycznego niezbędnej do odpowiedzi na zadane pytania (w języku specjalności i w języku polskim).
- b) Na egzaminie od studentów filologii hiszpańskiej pierwszego stopnia wymagana jest wiedza dotycząca wybranego zakresu materiału, a także umiejętność prezentacji zagadnienia z danej

tematyki. Student odpowiada na zadane pytania, porządkując i rozwijając poszczególne elementy zagadnienia, podkreślając znaczące treści, a także podając odpowiednie przykłady i kończąc swój wywód stosownym wnioskiem. Wypowiedź powinna być płynna, a w odpowiedzi na pytania i ewentualne zastrzeżenia komisji egzaminacyjnej student powinien wykazać się spontaniczną reakcją językową.

c) Za odpowiedzi na egzaminie można otrzymać maksymalnie 40 punktów. Ocena merytorycznej odpowiedzi na każde z trzech pytań pozwala na uzyskanie maksymalnie 25 punktów (zob. Tabela nr 1), pozostałych 15 punktów służy ocenie całości wypowiedzi ustnej pod kątem sprawności opisanych w Tabeli nr 2.

Tabela nr 1. Kryteria oceny merytorycznej strony wypowiedzi	
Treść: zgodność z pytaniem, stopień wyczerpania tematu, wielostronność ujęcia tematu, przytoczenie odpowiednich przykładów	18 p. (3 x 6 p.)
Struktura wypowiedzi: umiejętność syntetycznego/analizy ujęcia, klarowny plan, podsumowanie	3 p.
Oryginalność: bogata, interesująca treść wypowiedzi, niebanalne obserwacje, umiejętność szerszego spojrzenia na omawiany problem	4 p.

Tabela nr 2. Kryteria oceny językowej strony wypowiedzi	
Kompetencja językowa: słownictwo i terminologia, składnia, morfologia, fonetyka, prozodia	0-8 pkt
Kompetencja dyskursywna: odpowiedni rejestr wypowiedzi, spójność	0-4 pkt
Kompetencja interakcyjna: spontaniczna i płynna rozmowa z komisją	0-3 pkt

d) Całościową ocenę z egzaminu wylicza się następująco:

0-19 pkt: 2,0

20-24 pkt: 3,0

25-27 pkt: 3,5

28-30 pkt: 4,0

31-34 pkt: 4,5

35-40 pkt: 5,0

II. Zasady organizacji seminariów oraz redagowania prac licencjackich

1. Sposób i terminy zapisów na seminaria

- a) Student dokonuje wyboru seminarium, zapisując się za pośrednictwem systemu USOS. W roku akademickim 2021/2022 zapisy na seminaria licencjackie będą trwały **od poniedziałku 21 czerwca 2021 godz. 8.00 do środy 23 czerwca 2021 r. godz. 15.00.**
- b) W przypadku, gdy na seminarium zapisze się więcej osób, niż przewiduje limit, o przyjęciu na seminarium **nie decyduje kolejność zapisu**, lecz oceny końcowe uzyskane z przedmiotów wskazanych w opisie wybranego seminarium w niniejszym informatorze i/lub inne warunki opisane przez prowadzącego (zob. rozdział III). **Dlatego po zarejestrowaniu w systemie USOS student powinien niezwłocznie przesłać kierownikowi seminarium oceny końcowe uzyskane ze wskazanych przedmiotów i/lub spełnić inne warunki wskazane przez prowadzącego w opisie seminarium.** Na tej podstawie ustalona zostanie lista wstępna uczestników seminarium. Listy uczestników wszystkich seminariów zostaną przekazane tutorowi II roku, który zakomunikuje je studentom **do piątku 25 czerwca 2021 r. do godziny 15.00.**
- c) Korekta zapisu możliwa jest w ramach wolnych miejsc **w pierwszych dwóch tygodniach** piątego semestru studiów. Na drugich zajęciach w semestrze zimowym ustalona zostaje ostateczna lista uczestników seminarium.
- d) O ile student nie uprzedzi prowadzącego o planowanej nieobecności najpóźniej w przeddzień seminarium, nieobecność na pierwszych zajęciach uznawana jest za rezygnację i umożliwia przyjęcie studenta z listy rezerwowej.

2. Prace licencjackie

- a) W ramach seminariów licencjackich na specjalności filologia hiszpańska powstawać będą prace licencjackie w formie opisowego lub analitycznego opracowania wybranego zagadnienia lub tekstu (literaturoznawstwo; wiedza o historii i kulturze krajów hiszpańskojęzycznych; przekładoznawstwo).
- b) Prace licencjackie mogą powstawać w języku polskim lub w języku specjalności w zależności od tematyki i formuły seminarium oraz zaleceń prowadzącego, zgodnie z Uchwałą nr 275 Rady Wydziału Filologicznego UW. z dn. 12 listopada 2019 r.
- c) Objętość pracy licencjackiej ma wynosić (wraz z bibliografią) od 55 do 70 tys. znaków (liczonych ze spacjami). Praca napisana w języku polskim zawiera stronę tytułową, słowa kluczowe i streszczenie w języku polskim, hiszpańskim oraz angielskim. Praca napisana w języku hiszpańskim zawiera stronę tytułową, słowa kluczowe i streszczenie w języku polskim oraz w języku hiszpańskim.
- d) Studenci przebywający w semestrze 5. poza uczelnią w ramach programu Erasmus+ zaliczają seminarium licencjackie jako różnicę programową w porozumieniu z prowadzącym seminarium. Zaleca się uzgodnienie tematu pracy przed wyjazdem na stypendium.

III. Seminaryjne proponowane w roku akademickim 2021/2022

1. Seminarium komparatystyczne (recepcja i przekład)

1.1. Prowadzący

prof. dr hab. Beata Baczyńska

1.2. Tematyka

Dawna literatura hiszpańska w polskim przekładzie

1.3. Problematyka seminarium

Seminarium koncentrować się będzie wokół przekładu oraz recepcji dawnej literatury hiszpańskiej oraz szeroko pojętych kontaktów kulturowych pomiędzy Hiszpanią i Polską na tle światowej obecności literatury hiszpańskiej. Punktem wyjścia będą przekłady *Don Kichota*, włącznie z najnowszym Wojciecha Charchalisa, jako przykład serii przekładowej. W ramach seminarium powstawać będą prace w języku polskim wraz z hiszpańskim streszczeniem o charakterze (1) opisowym lub/i analitycznym, z wykorzystaniem elementów krytyki przekładu oraz komparatystyki, lub (2) tłumaczeniowo-edytorskim w przypadku tekstów dawnej literatury hiszpańskiej nieobecnych w polskim obiegu kulturowym (edycja tekstu wraz własnym przekładem i opracowaniem) oraz tekstów krytycznoliterackich dotyczących dawnej literatury hiszpańskiej (wybór fragmentu/fragmentów, przekład na język polski, opracowanie odnoszące do stanu badań).

1.4. Przykładowe tematy prac licencjackich

Analiza porównawcza wybranego rozdziału (wybranych fragmentów) oryginału *Don Quijote* Cervantesa z polskimi przekładami (Edward Boyé, Anna Ludwika i Zygmunt Czerny, Wojciech Charchalis i in.)

Analiza porównawcza I rozdziału oryginału *Don Quijote* Cervantesa z wybranymi polskimi i obcojęzycznymi przekładami

Nazwy własne w polskich i obcych przekładach *Don Quijote*

Analiza porównawcza wybranego fragmentu *La vida es sueño* Calderóna z polskimi przekładami (np. monologi Segismunda)

Nazwy własne w polskich i obcych przekładach dawnego dramatu hiszpańskiego (na przykładzie Lopego de Vega / Tirso de Molina / Pedro Calderóna de la Barca)

Hiszpańska *novela pastoril*: Jorge de Montemayor, *La Diana*. Przekład wybranych fragmentów wraz z komentarzem

Polski kontekst powstania *Lazarillo de Tormes*. Przekład wybranych fragmentów książki Rosy Navarro Durán, *La verdad sobre el caso del „Lazarillo de Tormes”* (Estella, Cénlit, 2010)

Don Quijote we współczesnej krytyce literackiej. Przekład wybranego tekstu krytycznoliterackiego wraz z komentarzem

Formalna struktura pracy: (1) dwie strony tytułowe (język polski i język hiszpański; język polski i język angielski); (2) spis treści; (3) wstęp; (4) rozwinięcie; (5) zakończenie; (6) bibliografia;

(7) przypisy; [(8) edycja i/lub tłumaczenie]; (9) streszczenie (w języku polskim i hiszpańskim, w języku polskim i angielskim).

Typologia i objętość pracy: artykuł naukowy *in extenso*; artykuł naukowy *in brevis* + edycja tekstu hiszpańskiego i/lub przekład tekstu literackiego lub naukowego na język polski - (25-30 ss.; 55000-65000 znaków ze spacjami).

1.5. Podstawowa bibliografia

BACZYŃSKA, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014.

BACZYŃSKA, Beata (oprac.), Pedro Calderón de la Barca, *El príncipe constante* // Juliusz Słowacki, *Księżę Niezłomny*. Wrocław, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, 2009.

CERVANTES, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, ed. Francisco Rico, Madrid, Instituto Cervantes y Editorial Crítica, 1998. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/obref/quijote>>

CHARCHALIS, Wojciech, „Między pogardą a zachwytem. O potrzebie ponownego tłumaczenia klasyków na przykładzie *Don Kichota*”, [w:] *Tłumacz: sługa, pośrednik, twórca?*, pod red. M. Guławska-Gawkowska, K. Hejwowski, A. Szczęsny, Warszawa, ILS UW, 2012, s. 447-457.

GASZYŃSKA-MAGIERA, Małgorzata, „Recepcja przekładów literackich jako przestrzeń spotkania międzykulturowego”, [w:] *id.*, *Recepcja przekładów literatury iberoamerykańskiej w Polsce w latach 1945-2005 z perspektywy komunikacji międzykulturowej*, Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2011, s. 18-47.

NEWMARK, Peter, *Manuel de traducción*, versión española de Virigilio Moya, Madrid, Cátedra, 1995.

NIDA, Eugene A., „Zasady odpowiedniości”, przekład A. Skucińska, [w:] *Współczesne teorie przekładu. Antologia*, pod red. Piotra Bukowskiego i Magdy Heydel, Kraków, Znak, 2009, s. 53-69.

Przekład literacki. Teoria.Historia.Współczesność, pod red. A. Nowickiej-Jeżowej i D. Knysz-Tomaszewskiej, Warszawa, PWN, 1997 (wskazane artykuły).

SABIK, Kazimierz, *Recepcja hiszpańskiej prozy fabularnej w Polsce w latach 1781-1918*, Warszawa, Uniwersytet Warszawski, 1995.

SAWICKI, Piotr, „Od Norwida do... (I): poczet Don Kichotów polskich (dalece niekompletny)”, *Rozprawy Komisji Językowej WTN*, 33, 2006, s. 273-280; „Od Norwida do... (II) [...]”, *Rozprawy Komisji Językowej WTN*, 34, 2007, s. 3-13; „Od Norwida do Miodka (III) [...]”, *Rozprawy Komisji Językowej WTN*, 35, 2008, s. 77-92.

SKIBIŃSKA, Elżbieta, „Odmiennność kulturowa jako problem w przekładzie”, „Zjawisko serii przekładów”, [w:] *id.*, *Przekład a kultura. Elementy kulturowe we francuskich tłumaczeniach „Pana Tadeusza”*, Wrocław, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1999, s. 11-43.

TOURY, Gideon, „Metoda opisowych badań przekładu”, przekład A. Sadza, [w:] *Współczesne teorie przekładu. Antologia*, pod red. Piotra Bukowskiego i Magdy Heydel, Kraków, Znak, 2009, s. 206-222.

VENUTI, Lawrence, „Przekład, wspólnota, utopia”, przekład M. Heydel, [w:] *ibidem*, s. 267-293.

1.6. Kryteria naboru (w przypadku większej liczby chętnych niż 10)

O przyjęciu na seminarium decydują oceny uzyskane z przedmiotów *Zarys historii literatury hiszpańskiej* z semestrów 1-2 i *Metodologia pracy z tekstem* z semestrów 3-4.

Po zapisaniu się na seminarium w systemie USOS proszę o przesłanie ocen z tych przedmiotów na adres: beata.baczynska@uwr.edu.pl.

2. Seminarium kulturoznawcze

2.1. Prowadzący

dr hab. Ewa Kulak

2.2. Tematyka

Dawna literatura hiszpańska jako świadectwo kultury i obyczajów

2.3. Problematyka seminarium

Seminarium podejmować będzie tematykę utworu literackiego rozumianego jako specyficzny dokument kultury, życia codziennego i obyczajów danej epoki. W jego ramach powstawać będą prace w języku polskim lub hiszpańskim, o charakterze opisowym lub/i analitycznym, dotyczące wybranych aspektów kulturowych i ich obrazowania w dawnej literaturze hiszpańskiej (do końca XVIII w.), także w aspekcie porównawczym (literatura hiszpańska i polska, utwory różnych epok).

2.4. Przykładowe tematy prac licencjackich

Relacje panów i służących na przykładzie wybranych utworów dawnej literatury hiszpańskiej

Strój i jego znaczenie w wybranych utworach dawnej literatury hiszpańskiej

Temat starości w wybranych utworach dawnej literatury hiszpańskiej i polskiej

Codzienne życie kobiet na przykładzie wybranych utworów dawnej literatury hiszpańskiej

Obrazy przyrody w wybranych utworach dawnej literatury hiszpańskiej

Religijność Hiszpanów na przykładzie wybranych utworów dawnej literatury

Bieda i bogactwo w literaturze dawnej

Obraz klas i grup społecznych (szlachta, chłopci, duchowni, mieszczenie) w wybranych utworach dawnej literatury

Życie codzienne różnych klas społecznych w literaturze dawnej

Rozrywki, zabawy i spędzanie czasu wolnego w dawnej literaturze hiszpańskiej

2.5. Podstawowa bibliografia

AIH I-XIII. *Actas de los Congresos de la Asociación Internacional de Hispanistas*. Aurora Egido; César Antonio Molina (ed.), Centro Virtual Cervantes, Instituto Cervantes, 1997-2015. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/literatura/aih>>

AISO I-VII. *Actas de los Congresos de la Asociación Internacional Siglo de Oro (1987-2005)*, Centro Virtual Cervantes, Instituto Cervantes, 1997-2015. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/literatura/aiso>>

BENNASSAR, Bartolomé, *Historia de los españoles*, Barcelona, Editorial Crítica, 1989.

CERVANTES, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, ed. Francisco Rico, Madrid, Instituto Cervantes y Editorial Crítica, 1998. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/obref/quijote>>

Criticón. 1978-2011. Edición en línea <<http://cvc.cervantes.es/literatura/criticon>>

Covarrubias, Sebastián de, *Tesoro de la lengua castellana o española*, Alicante, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2006 Edición en línea: <<http://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmc4f1p1>>

DEFOURNEAUX, Marcelin, *Życie codzienne w Hiszpanii w Wieku Złotym*, Warszawa, PIW, 1968.

ECO, Umberto, *Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura*, Barcelona, Gedisa, 1992.

ELLIOTT, John H., *La España imperial 1469-1716*, Barcelona, Círculo de Lectores, 1996.

HAUSER, Arnold, *Społeczna historia sztuki i literatury*, Warszawa, PIW, 1974, 2. t.

KAMEN, Henry, *Imperium Hiszpańskie. Dzieje rozkwitu i upadku*, Warszawa, Bellona, 2008

Miguel de Cervantes (obras y estudios). Portal de la "Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes". Edición en línea <www.cervantesvirtual.com/bib/bib_autor/Cervantes>

Real Academia Española, *Diccionario de Autoridades*. Ediciones en línea: <<http://web.frl.es/DA.html>>; <<http://buscon.rae.es/ntlle/SrvltGUISalirNtlle>>

2.6. Kryteria naboru (w przypadku większej liczby chętnych niż 10)

O przyjęciu na seminarium decydują oceny uzyskane z przedmiotów *Wiedza o Hiszpanii* z semestrów 1-2, *Metodologia pracy z tekstem* z semestrów 3-4. Po zapisaniu się na seminarium w systemie USOS proszę o przesłanie ocen z tych przedmiotów na adres: ewa.kulak@uwr.edu.pl.

3. Seminarium literaturoznawcze 1

3.1. Prowadzący

dr Agata Draus-Kłobucka

3.2. Tematyka

Między fragmentem a całością - „Don Quijote” i współczesna proza hiszpańskojęzyczna wykorzystująca motywy z literatury dawnej

3.3. Problematyka seminarium

Seminarium koncentrować się będzie wokół zagadnienia estetyki fragmentu w dawnej literaturze hiszpańskiej oraz we współczesnej prozie hiszpańskiej i latynoamerykańskiej wykorzystującej motywy i/ lub formę romansu rycerskiego, powieści łożrzykowskiej oraz innych form i gatunków literatury dawnej. W ramach seminarium powstawać będą prace dotyczące relacji między fragmentem a całością i fragmentujących technik narracyjnych (*collage*, przywłaszczenie, hybrydyzacja, intermedialność, włączanie elementów pozaliterackich i inne) zarówno w powieści Cervantesa, jak i w hiszpańskojęzycznej prozie współczesnej (powieściach, opowiadaniach, mikroopowiadaniach) związanej z motywami cervantesowskimi. W pierwszym wypadku uczestnicy seminarium będą analizować wybrane fragmenty *Don Quijote* lub innych tekstów literatury dawnej pod kątem badanego zjawiska, w drugim – zestawiać ze sobą teksty współczesne i literaturę dawną w oparciu o zagadnienia fragmentu i całości, w oparciu o teorię fragmentu opisywaną m.in. przez Vicente Luisa Morę oraz Franciscę Nogueroł Jiménez. Prace powstawać będą w języku polskim (ze streszczeniem w języku hiszpańskim) lub hiszpańskim (ze streszczeniem w języku polskim) i będą miały charakter analityczno-opisowy.

3.4 Przykładowe tematy prac licencjackich

El fragmento y la totalidad en *Don Quijote*

Don Quijote fragmentado: adaptaciones y traducciones

Estrategias de fragmentación en *Don Quijote*

La fragmentación y la fractalidad en la literatura española de los siglos XV-XVIII

Precedentes de escrituras fragmentarias en la narrativa hispánica del siglo XX y XXI

La intratextualidad como fractal en la narrativa breve e hiperbreve española actual

Recursividad y fractalidad en la obra de los escritores elegidos

Apropiacionismo en el cine y/o en la literatura

Duplicidad, serialidad y reescrituras en la literatura y/o artes audiovisuales

La novela fractal y la micronovela

La fragmentación de la memoria en las obras elegidas

La fragmentación del cuerpo en las obras elegidas

3.5. Podstawowa bibliografia

BACZYŃSKA, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014.

ESTÉBANEZ CALDERÓN, Demetrio, *Diccionario de términos literarios*, Madrid, Alianza Editorial, 1999.

FERNÁNDEZ, Jaime, *Bibliografía del Quijote por unidades narrativas y materiales de la novela*, Madrid, Centro de Estudios Cervantinos, 2008.

GARRIDO GALLARDO, Miguel Ángel (red.), *El lenguaje literario. Vocabulario crítico*, Madrid, Síntesis, 2009.

GÓMEZ REDONDO, Fernando, *El lenguaje literario. Teoría y práctica*, Madrid, EDAF, 2001.

MORA, Vicente Luis, "Fragmentarismo y fragmentalismo en la narrativa hispánica", *Cuadernos Hispanoamericanos*, Nº 783, 2015, pp. 91-103.

MORA, Vicente Luis, "Cervantes como paisaje", *Cuadernos Hispanoamericanos*, Nº 791, 2016, pp. 64-69.

NOGUEROL JIMÉNEZ, Francisca, "Híbridos genéricos: la desintegración del libro en la literatura hispanoamericana del siglo XX", *RILCE: Revista de filología hispánica*, Vol. 15, Nº 1, 1999, pp. 239-250.

NOGUEROL JIMÉNEZ, Francisca, "Escrituras expandidas y memoria: continuidad y ruptura", *Perspectivas sobre el futuro de la narrativa hispánica: ensayos y testimonios* / coord. por Robin Lefere, Fernando Díaz Ruiz, Lidia Morales Benito; Carmen Alemany Bay (pr.), 2020, pp. 49-72.

NOGUEROL JIMÉNEZ, Francisca, "Hacia una poética del tajo", *Vivir lo breve: nanofilología y microformatos en las letras y culturas hispánicas contemporáneas* / coord. por Ottmar Ette, Yvette Sánchez, 2020, pp. 49-68.

RICO, Francisco (ed.), *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979-2000.

3.6. Kryteria naboru (w przypadku większej liczby chętnych niż 10)

O przyjęciu na seminarium decydują oceny uzyskane z przedmiotów *Zarys historii literatury hiszpańskiej* z semestrów 1-2, *Metodologia pracy z tekstem* z semestrów 3-4. Po zapisaniu się na seminarium w systemie USOS proszę o przesłanie ocen z tych przedmiotów na adres: agata.draus-klobucka2@uwr.edu.pl.

Ponadto zaleca się uczestnikom seminarium udział w konwersatorium monograficznym prowadzonym przez dr José Luisa Losadę.

4. Seminarium literaturoznawcze 2

4.1. Prowadzący

dr Marlena Krupa

4.2. Tematyka

Hiszpańska poezja dawna i współczesna: tematy, motywy, inspiracje

4.3. Problematyka seminarium

Seminarium koncentrować się będzie wokół hiszpańskiej liryki. Prace będą dotyczyły motywów, tematyki oraz języka poetyckiego wybranych twórców czy też poetów należących do określonej epoki lub nurtu. Studenci będą również mogli zestawiać ze sobą poezję dawną z liryką współczesną badając w ten sposób zjawisko intertekstualności. Prace będą miały charakter analityczno-opisowy i redagowane będą w języku hiszpańskim lub polskim (ze streszczeniami, odpowiednio, w języku polskim i hiszpańskim).

4.4. Przykładowe tematy prac licencjackich

Motivos del *Quijote* en la poesía contemporánea en España

Miguel de Cervantes – poeta

El motivo de Castilla en los grandes clásicos de la poesía española

Garcilaso de la Vega y “el garcilasismo” de la posguerra española

San Juan de la Cruz y Clara Janés

Francisco de Quevedo y Jorge Guillén

Los Venecianos: ¿el barroco posmoderno?

El Grupo Cántico y su fascinación por lo barroco

El Dios de Juan Ramón Jiménez

4.5. Podstawowa bibliografia

BACZYŃSKA, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014.

BLOOM Harold, *Lęk przed wpływem*, Warszawa, Universitas, 2002.

CALDERÓN Demetrio Estébanez, *Diccionario de términos literarios*, Alianza Editorial, Madrid 1999.

ELIOT, T. S., *Kto to jest klasyk i inne eseje*, Kraków, Znak, 1998.

GARRIDO GALLARDO M. Ángel (red.), *El lenguaje literario. Vocabulario crítico*, Madrid, Síntesis, 2009.

GÓMEZ REDONDO Fernando, *El lenguaje literario. Teoría y práctica*, EDAF, Madrid 2001.

GŁOWIŃSKI Michał, *O intertekstualności*, [w:] tegoż, *Prace wybrane*, t. 5: *Intertekstualność, groteska, parabola*, red. R. Nycz, Kraków, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas", 2000.

Historia de la literatura española, Jesús Menéndez Peláez (ed.), León, Everest, 2005.

Historia y crítica de la literatura española, Francisco Rico (ed.), Barcelona, Crítica, 1980 (volúmenes y suplementos).

MARTÍNEZ FERNÁNDEZ José Enrique, *La intertextualidad literaria*, Madrid, Cátedra, 2001.

NYCZ Ryszard, *Intertekstualność i jej zakresy*, [w:] *Tekstowy świat*, Warszawa, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas", 1995.

NAVARRO DURÁN Rosa, *La mirada al texto. Comentario de textos literarios*, Ariel, Barcelona 1995.

4.6. Kryteria naboru (w przypadku większej liczby chętnych niż 10)

O przyjęciu na seminarium decydują oceny uzyskane z przedmiotów *Zarys historii literatury hiszpańskiej* z semestrów 1-2, *Metodologia pracy z tekstem* z semestrów 3-4.

Po zapisaniu się na seminarium w systemie USOS proszę o przesłanie ocen z tych przedmiotów na adres: marlena.krupa@uwr.edu.pl.

5. Seminarium literaturoznawcze 3

5.1. Prowadzący

dr Aleksander Trojanowski

5.2. Tematyka seminarium

Oblicza pikareski we współczesnej literaturze języka hiszpańskiego

5.3. Problematyka seminarium

W czasie seminarium będziemy zadawać pytanie, czy powieść pikarejska jest wciąż istotną tradycją dla prozy pisanej w języku hiszpańskim, a jeśli tak – to w jaki sposób ten XVI-wieczny gatunek się w niej uobecnia. Zastanowimy się, jakie są główne wyznaczniki pikareski, omówimy jej charakterystyczne elementy, historyczno-kulturowy kontekst jej powstania oraz recepcję. Na tej podstawie będziemy mogli poszukiwać śladów klasycznej powieści łotrzykowskiej we współczesnej prozie języka hiszpańskiego.

5.4. Przykładowe tematy prac licencjackich

La derrota como la trayectoria del personaje pícaro (estudio comparativo o analítico de una(s) novela(s) española(s) o hispanoamericana(s))

El Pijoaparte de Juan Marsé (u otro protagonista de la narrativa contemporánea) como un pícaro contemporáneo

La sátira social en la picaresca y sus realizaciones contemporáneas (en un ejemplo elegido de la narrativa contemporánea en español)

La picaresca y la parodia en la narrativa actual: su estética, política y sus fines

Lo marginal y la crítica social en la narrativa picaresca y su campo intertextual

La intertextualidad: la presencia de la tradición picaresca en la narrativa actual

5.5. Podstawowa bibliografia

GUILLÉN C., "Toward a Definition of the Picaresque", [w:] *Literature as System*, Princeton University Press, Princeton 1971, 71-106.

del MONTE A., *Itinerario de la novela picaresca*, Lumen, Madrid 1971.

RODRÍGUEZ O., "Apuntes sobre la novela picaresca", en: *Documentos Lingüísticos y Literarios*, 8, 1982, 47-54.

ROJAS CARRASCO G., *La novela picaresca en la literatura española*, Soc. Imp. - Lit. Barcelona, Santiago de Chile 1919.

SIEBER H., *The Picaresque*, Routledge, Londyn 1977.

5.6. Kryteria naboru (w przypadku większej liczby chętnych niż 10)

Średnia ocen z *Zarysu historii literatury hispanoamerykańskiej*, *Zarysu historii literatury hiszpańskiej* oraz *Metodologii pracy z tekstem*.

Po zapisaniu się na seminarium w systemie USOS proszę o przesłanie ocen z tych przedmiotów na adres: aleksander.trojanowski@uwr.edu.pl.

IV. Egzamin licencjacki w roku akademickim 2021/2022

Zakresy tematyczne egzaminu licencjackiego na specjalności Filologia hiszpańską bazują na tekście wiodącym – *Don Quijote de la Mancha* Cervantesa – i pośrednio wiążą się z tematyką seminariów licencjackich. Student wybiera zakres (niezależnie od seminarium licencjackiego) najpóźniej dwa miesiące przed egzaminem.

Bibliografia ogólna (wszystkie zakresy tematyczne)

“Don Quijote” de Cervantes y los comienzos de la novela moderna hispánica

Fuentes primarias

CERVANTES, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, ed. Francisco Rico, Madrid, Instituto Cervantes y Editorial Crítica, 1998. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/obref/quijote>>

COVARRUBIAS, Sebastián de, *Tesoro de la lengua castellana o española*, Alicante, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2006. Edición en línea: <<http://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmc4f1p1>>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, Diccionario de Autoridades. Ediciones en línea: <<http://web.frl.es/DA.html>>; <http://buscon.rae.es/ntlle/SrvltGUISalirNtllle>.

Repositorios bibliográficos generales

AIH I-XIII. Actas de los Congresos de la Asociación Internacional de Hispanistas. Aurora Egido; César Antonio Molina (ed.), Centro Virtual Cervantes, Instituto Cervantes, 1997-2015. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/literatura/aih>>

AISO I-VII. Actas de los Congresos de la Asociación Internacional Siglo de Oro (1987-2005), Centro Virtual Cervantes, Instituto Cervantes, 1997-2015. Edición en línea: <<http://cvc.cervantes.es/literatura/aiso>>

Criticón. 1978-2011. Edición en línea <<http://cvc.cervantes.es/literatura/criticon>>

Miguel de Cervantes (obras y estudios). Portal de la “Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes”. Edición en línea <www.cervantesvirtual.com/bib/bib_autor/Cervantes>

Zakresy tematyczne

1. Język

“Don Quijote” de Cervantes y los comienzos de la novela moderna hispánica. Fenómenos léxicos, morfo-sintácticos y procesos diacrónicos de la lengua española

1.1. Zagadnienia

Morfologia, składnia, semantyka i słowotwórstwo języka hiszpańskiego z elementami historii języka hiszpańskiego oraz gramatyki kontrastywnej (język hiszpański i język polski). Procesy słowotwórcze. Części mowy a części zdania: interpretacja zjawisk morfologicznych, rozpoznawanie części mowy i ich funkcji. Analiza składniowa: zdania proste i złożone, ich typologia i interpretacja. Gramatyka kontrastywna: części mowy i kategorie gramatyczne w języku polskim i hiszpańskim. Ewolucja języka hiszpańskiego ze szczególnym uwzględnieniem procesów fonetycznych (system samogłoskowy i spółgłoskowy). Wpływ języków preromańskich, elementy germańskie i arabskie w języku hiszpańskim, elementy morfologii historycznej.

1.2. Przykładowe pytania

W oparciu o fragment tekstu należy odpowiedzieć na dwa pytania (poniżej dwa zestawy przykładowych pytań):

(1) Preguntóles don Quijote qué era lo que habían oído de Marcela y de Grisóstomo. El caminante dijo que aquella madrugada habían encontrado con **aquellos** pastores y que, por haberles visto en aquel tan triste traje, les habían preguntado la ocasión por que iban de aquella manera; que uno dellos se lo contó, contando la extrañeza y hermosura de una pastora llamada Marcela, y los amores de **muchos** que la recuestaban, con la muerte de aquel Grisóstomo a **cuyo** entierro iban." *Don Quijote de la Mancha*, I parte, cap. 13.

1. Analiza sintácticamente el siguiente fragmento: *Preguntóles don Quijote qué era lo que habían oído de Marcela y de Grisóstomo.*
2. Señala la clase morfológica de las siguientes palabras y sus características generales: *aquellos, cuyo, muchos.*

(2) Venimos a mi ciudad, **recibióle** mi padre como quien era, vi yo luego a Luscinda, tornaron a vivir (aunque no habían estado muertos ni amortiguados) mis deseos, de los cuales di cuenta, por mi mal, a don Fernando, por parecerme que, en la ley de la mucha amistad que mostraba, no le debía encubrir nada. Alabéle la hermosura, donaire y discreción de Luscinda, de tal manera que mis alabanzas movieron en él los deseos de querer ver doncella de tantas buenas partes adornada. **Cumplíselos** yo, por mi corta suerte, **enseñándosela** una noche, a la luz de una vela, por una ventana por donde los dos solíamos **hablarnos**. Viola en sayo, tal, que todas las bellezas hasta entonces por él vistas las puso en olvido. Enmudeció, perdió el sentido, quedó absorto y, finalmente, tan enamorado cual lo veréis en el discurso del cuento de mi desventura. *Don Quijote de la Mancha*, I parte, cap. 24.

1. La palabra *hablar* viene del latín FABULARE. ¿Cómo se explica el paso de la *f-* inicial latina a la *h-* española? Presenta más ejemplos del mismo fenómeno.
2. Comenta la clasificación, el uso y los valores de los elementos marcados en negrita: **recibióle**, **cumplíselos**, **enseñándosela**. ¿Cómo se llaman y en qué consisten los fenómenos de la confusión de los elementos *le*, *lo*, *la* en función de complemento directo e indirecto?

1.3. Bibliografía

CARDONA, Giorgio Raimondo, *Diccionario de lingüística*, Ariel, Barcelona, 1991.

ALARCOS LLORACH, Emilio, *Gramática de la lengua española*, Editorial Espasa Calpe, Madrid, 2003.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo, *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM, Madrid, 2011.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo, *Análisis morfológico. Teoría y práctica*, Ediciones SM, Madrid, 2008.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo, *Análisis sintáctico. Teoría y práctica*, Ediciones SM, Madrid, 2007.

HERNÁNDEZ ALONSO, César, *Gramática funcional del español*, Gredos, Madrid, 1986.

HERNÁNDEZ, Guillermo, *Análisis gramatical. Teoría y Práctica: ejercicios y actividades de autoaprendizaje*, SGEL, Madrid, 1990.

LAPESA, Rafael, *Historia de la lengua española*, Gredos, Madrid, 1991.

LATHROP, Thomas Albert, *Curso de gramática histórica española*, Ariel, Barcelona, 1989.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Nueva gramática de la lengua española*, t.1-2, Espasa Libros, Madrid, 2010. Edición en línea: <<http://rae.es/recursos/gramatica/nueva-gramatica>>
REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Nueva gramática de la lengua española: manual*, Espasa Libros, Barcelona, 2010.

2. Kultura

"Don Quijote" de Cervantes y los comienzos de la novela moderna hispánica. Contexto histórico y cultural

2.1. Zagadnienia

Obraz życia społecznego w utworach prozy narracyjnej dawnej literatury hiszpańskiej ze szczególnym uwzględnieniem *Don Kichota*: zróżnicowanie klasowe i ekonomiczne, różnorakie aspekty życia codziennego mężczyzn i kobiet, relacje towarzyskie, postawy religijne, rozrywki i uczestnictwo w kulturze, koncepcja honoru, kwestia mniejszości religijnych i etnicznych.

2.2. Przykładowe pytania

W oparciu o fragment tekstu należy przedstawić wypowiedź na wskazane w pytaniu zagadnienie (poniżej kilka przykładowych pytań do każdego z tekstów):

(1) Muchas palabras de comedimiento y muchos ofrecimientos pasaron entre don Quijote y don Fernando, pero a todo puso silencio un pasajero que en aquella sazón entró en la venta, el cual en su traje mostraba ser cristiano recién venido de tierra de moros, porque venía vestido con una casaca de paño azul, corta de faldas, con medias mangas y sin cuello; los calzones eran asimismo de lienzo azul, con bonete de la misma color; traía unos borceguíes datilados y un alfanje morisco, puesto en un tahelí que le atravesaba el pecho. Entró luego tras él, encima de un jumento, una mujer a la morisca vestida, cubierto el rostro, con una toca en la cabeza; traía un bonetillo de brocado, y vestida una almalafa, que desde los hombros a los pies la cubría." *Don Quijote de la Mancha*, I parte, cap. 37.

- Apoyándose en el texto comente cómo se presenta la convivencia intercultural en el Siglo de Oro español.
- Apoyándose en el texto comente la importancia social de la vestimenta y su papel en la caracterización de los personajes literarios.

(2) Yo, señor Caballero de la Triste Figura, soy un hidalgo natural de un lugar donde iremos a comer hoy, si Dios fuere servido. Soy más que medianamente rico y es mi nombre don Diego de Miranda; paso la vida con mi mujer y con mis hijos y con mis amigos; mis ejercicios son el de la caza y pesca, pero no mantengo ni halcón ni galgos, sino algún perdigón manso o algún hurón atrevido. Tengo hasta seis docenas de libros, cuáles de romance y cuáles de latín, de historia algunos y de devoción otros; los de caballerías aún no han entrado por los umbrales de mis puertas. Hojeo más los que son profanos que los devotos, como sean de honesto entretenimiento, que deleiten con el lenguaje y admiren y suspendan con la invención, puesto que destos hay muy pocos en España." *Don Quijote de la Mancha*, II parte, cap. 16.

- Comente cuáles eran las ocupaciones cotidianas y ritmos de vida de la nobleza española de los Siglos de Oro.
- Hable de la importancia de la lectura como diversión en la sociedad áurea.

2.3. Bibliografia

- BACZYŃSKA, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014, (Cervantes – pp. 163-183).
- BENNASSAR, Bartolomé, *Historia de los españoles*, Editorial Crítica, Barcelona 1989.
- DEFOURNEAUX, Marcelin, *Życie codzienne w Hiszpanii w Wieku Złotym*, Warszawa 1968.
- ELLIOTT, John H., *La España imperial 1469-1716*, Círculo de Lectores, Barcelona 1996.
- FERNÁNDEZ, Jaime, *Bibliografía del Quijote por unidades narrativas y materiales de la novela*, Madrid, Centro de Estudios Cervantinos, 2008.
- GAZDA, Grzegorz; TYNECKA-MAKOWSKA, Słowinia, *Słownik rodzajów i gatunków literackich*, Kraków, Universitas, 2006.
- HAUSER, Arnold, *Społeczna historia sztuki i literatury*, Warszawa, PIW, 1974, t. I.
- KAMEN, Henry, *Imperium Hiszpańskie. Dzieje rozkwitu i upadku*, Warszawa, Bellona, 2008.
- MARCHESE, Angelo; FORRADELLAS, Joaquín, *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*, Barcelona, Ariel, 1997.
- RICO, Francisco (ed.), *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979-2000.
- SŁAWIŃSKI, Janusz (red.), *Słownik terminów literackich*, Wrocław, Ossolineum, 1988.

3. Literatura

“Don Quijote” de Cervantes y los comienzos de la novela moderna hispánica. Modelos y motivos literarios

3.1. Zagadnienia

Formas narrativas predominantes en la prosa áurea española y los motivos literarios. Historia de los géneros épico-narrativos europeos desde los comienzos hasta la actualidad, haciendo hincapié en los Siglos de Oro. El *Quijote* como encuentro y partida del desarrollo de la novela moderna. Cervantes como crítico literario. Parodia e imitación. Poéticas (clásicas y modernas), narratología. Historia frente a literatura. Conceptos de época como prudencia, ingenio, juicio, desengaño. Motivos picarescos, pastoriles, sentimentales, moriscos, caballerescos, helenizantes. Conceptos culturales en la narración (carnaval, la edad de oro, biografía). Fuentes griegas y latinas; personajes femeninos, alteridad (extranjeros, lenguas), geografías exóticas y ficcionales. Edición y cultura del libro: paratextos (prólogos, dedicatorias, licencias, censuras), actores (editor, librero); lectores y lectura; modelos de edición (moderna y contemporánea); particularidades ortotipográficas del español áureo.

3.2. Przykładowe pytania

W oparciu o fragment tekstu należy przedstawić wypowiedź na wskazane w pytaniu zagadnienie (poniżej kilka przykładowych pytań do każdego z tekstów):

(1) Procurad también que, leyendo vuestra historia, el melancólico se mueva a risa, el risueño la acreciente, el simple no se enfade, el discreto se admire de la invención, el grave no la desprecie, ni el prudente deje de alabarla. En efecto, llevad la mira puesta a derribar la máquina mal fundada destes caballerescos libros, aborrecidos de tantos y alabados

de muchos más; que, si esto alcanzásedes, no habríades alcanzado poco.” *Don Quijote de la Mancha*, Prólogo a la primera parte.

- Después de leer el texto comente (a) la función de los prólogos en la novela del Siglo de Oro y (b) reflexione sobre el papel del lector en el *Quijote*.

[Posibles temas a desarrollar en la respuesta: paratextos; novedad genérica de los prólogos cervantinos; los lectores diegéticos del Quijote; *prodesse et delectare*.]

(2) Como casi es comedia toda la historia de Don Quijote de la Mancha, no puede ni debe ir sin prólogo. Y así sale al principio de esta segunda parte de sus hazañas éste, menos cacareado y agresor de sus lectores que el que a su primera parte puso Miguel de Cervantes Saavedra, y más humilde que el que segundó en sus novelas, más satíricas que ejemplares, si bien no poco ingeniosas. No le parecerán a él lo son las razones de esta historia, que se prosigue con la autoridad que él la comenzó y con la copia de fieles relaciones que a su mano llegaron; y digo mano, pues confiesa de sí que tiene sola una; y hablando tanto de todos, hemos de decir de él que, como soldado tan viejo en años cuanto mozo en bríos, tiene más lengua que manos”, *El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha*, Avellaneda, Prólogo.

- Después de leer el texto comente (a) la función de los prólogos en la novela del Siglo de Oro y (b) las diferencias entre la 1ª y la 2ª parte del *Quijote*.

[Posibles temas a desarrollar en la respuesta: paratextos; novedad genérica de los prólogos cervantinos; las continuaciones de las obras de caballería; La función de Avellaneda en la construcción narrativa de la 2ª parte.]

3.3. Bibliografía

BACZYŃSKA, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014, (Cervantes – pp. 163-183).

FERNÁNDEZ, Jaime, *Bibliografía del Quijote por unidades narrativas y materiales de la novela*, Madrid, Centro de Estudios Cervantinos, 2008.

GAZDA, Grzegorz; TYNECKA-MAKOWSKA, Słowinia, *Słownik rodzajów i gatunków literackich*, Kraków, Universitas, 2006.

HAUSER, Arnold, *Spółeczna historia sztuki i literatury*, Warszawa, PIW, 1974, t. I.

MARCHESE, Angelo; FORRADELLAS, Joaquín, *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*, Barcelona, Ariel, 1997.

RICO, Francisco (ed.), *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979-2000.

SŁAWIŃSKI, Janusz (coord.), *Słownik terminów literackich*, Wrocław, Ossolineum, 1988.

Baczyńska, Beata, *Historia literatury hiszpańskiej*, Warszawa, PWN, 2014, (Cervantes – pp. 163-183).